

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ: КОУЧИНГОВИЙ ПІДХІД

І.С. Голіяд, завідувач кафедри Теорії і методики технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент;

Т.Ю. Чернова, докторант кафедри Теорії і методики технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук;

Постановка проблеми. Соціальні процеси, що відбуваються в суспільстві, потребують зміни цілей в освіті і перегляду змісту підготовки майбутніх учителів технологій у ВНЗ. Вони повинні бути спрямовані на реалізацію соціального замовлення, тому актуальною стає проблема удосконалення цілісної системи професійно-графічної підготовки майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ країни, яку неможливо сьогодні уявити без впровадження коучингового підходу.

Однією з обов'язкових передумов забезпечення високої функціональності майбутнього фахівця є належний рівень його графічної підготовки, оскільки графічні знання і вміння виступають засобом пізнання основ сучасного виробництва, сприяють загальнокультурному розвитку людини, її готовності до неперервної освіти і професійної діяльності.

Графічну підготовку фахівці інженерних, педагогічних, технологічних та інших спеціальностей набувають у процесі вивчення у ВНЗ дисциплін Нарисної геометрії і креслення, Інженерної та комп'ютерної графіки, Проектної і технічної графіки. Ці предмети безпосередньо пов'язані з багатьма сферами професійної діяльності людини: будівництвом, дизайном, архітектурою, транспортом, природокористуванням, конструкторсько-технологічної діяльністю, експлуатацією, ремонтом технічних засобів та ін. Графічна підготовка є також складовою професійної підготовки майбутніх

учителів технологій. Вона займає значне місце в системі готовності студентів до трудової діяльності за обраною спеціальністю, а коучинговий підхід сприяє активізації процесів її усвідомлення.

У час входження України в Європейський освітній простір вплив знань і умінь з інфографіки на рівень професійної мобільності і розвиток професійної кар'єри майбутнього фахівця для потреб національного ринку праці має стратегічне значення.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. В останні десятиліття проблема урізноманітнення форм підготовки майбутніх педагогів стала предметом пильної уваги психолого-педагогічної науки (Ш. Амонашвілі, Н. Виноградова, І. Жерносек, І. Підласий, М. Поташник, та ін.), у тому числі – впровадження особистісно-орієнтованих технологій у навчальний процес. (О. Байер, К. Бєлая, Н. Гавриш, К. Крутий, П. Третьяков та ін.). Такі технології спрямовані, насамперед, на реалізацію принципів свідомості, активності та якості знань, умінь та навичок і, як наслідок, на значне підвищення ефективності освітнього процесу.

Питаннями удосконалення графічної підготовки майбутніх фахівців досліджувалися вітчизняними й зарубіжними педагогами. Окремі питання щодо обґрунтування змісту і методики навчання графічним дисциплінам у вищій школі та застосування сучасних інформаційних технологій у графічній підготовці майбутніх фахівців присвячені наукові праці: С. Білевич, І. Голіяд, О. Джеджули, М. Козяра, І. Нищака, Т. Олефіренка, Г. Райковської, В. Сидоренка, Р. Чепка, М. Юсупової та інших; у системі середньої та професійно-технічної освіти – Н. Бондар, А. Брехунця, В. Васенко, Н. Вересоцької, А. Гедзика, Л. Гриценко, Й. Гушулея, Н. Дорошенко, Д. Кільдерова, В. Сидоренка, Н. Щетини та ін.

Однак поза увагою вчених залишилася проблема інтеграції графічної підготовки у професійну діяльність і формування коучингової компетентності майбутніх учителів технологій у ВНЗ на засадах коучингу. У науковій

літературі не в повній мірі визначено поняття педагогічного коучингу, його основні функції та завдання.

Метою статті є розкриття особливостей коучингового підходу до здійснення графічної підготовки майбутніх учителів технологій. Вважаємо за необхідне розглянути поняття «педагогічний коучинг» і можливості коучингового підходу щодо вирішення проблеми формування професійної компетентності вчителя технології та ролі у цьому процесі коучингу. Отже, нам необхідно довести, що педагогічний коучинг як технологія особистісного та професійного розвитку сприяє якісній графічній підготовці та формуванню професійної компетентності майбутніх учителів технологій.

Виклад основного матеріалу. Нині національний ринок праці відчуває дефіцит кваліфікованих кадрів з технічною освітою. Підготовка останніх неможлива без графічних знань і практичних умінь. Водночас зростає роль педагогічних кадрів, які навчають фахівців.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє виділити такі основні концептуальні напрямки графічної підготовки: інтелекцентричний, методичний, інтерактивний, семіотичний [6]

Із перелічених напрямів, інтелекцентрична концепція поєднує навчання та розумовий розвиток людини, сприяє розвитку просторової уяви, розумовому оперуванню просторовими образами. Формування коучингової компетентності майбутніх учителів технологій нами розглядається як комплексне завдання, яке включає розвиток інтелекту, емоційної сфери, самоактуалізації, впевненості в собі і самосприйняття; розвиток позитивного ставлення до світу й прийняття інших; розвиток самостійності, автономності, мотивації, самовдосконалення; управління власним професійним розвитком.

Коучингова компетентність – це складова професійної компетентності педагога, яка сприяє його активній та усвідомленої особистісно-орієнтовній позиції у коучинговій взаємодії з суб'єктами освітнього процесу [4, с.5].

Підготовка до професійної діяльності майбутніх учителів технологій вимагає спеціальної підготовки, формування професійно-значущих якостей,

розвитку технічного мислення, спеціальних компетентностей, навичок самостійного прийняття рішень та ін. Однією з найновіших технологій, яка здатна поєднати різноманітні методики і техніки у графічній підготовці учителів технології, визнаний коучинг. Педагогічний коучинг є новим поняттям у педагогіці. Завдяки йому відкривається перспектива організації педагогічної взаємодії учасників навчального процесу у ВНЗ на іншому, більш якісному рівні.

Сьогодні ми стаємо свідками народження нової професії – коучинг в бізнесі і в повсякденному житті. Спортивний термін «коучинг» перекладається як тренування, підготовка до змагань – всім давно відомий, проте зараз з'явилися нові поняття: коучинг перших осіб, коуч-менеджер, особистий коучинг. Всі ці назви мають на увазі способи, які використовуються одними людьми для того, щоб надавати допомогу в професійній діяльності іншим людям. За іронією, бізнес-коучинг, багато запозичив зі спортивного коучингу, і наразі шукає нові підходи, які допомогли б змінити й традиційні методи спортивних тренувань [2, с. 3].

Настав час формування в освіті нової професії «педагог-коуч». Її метою є формування активної і творчої особистості, гармонійний розвиток якої вимірювався б не кількістю засвоєних нових понять або загальним обсягом навчальної інформації, а швидким і раціональним відбором і умінням гнучко використовувати її в майбутніх професійних ситуаціях. Крім того, організація педагогічної взаємодії з залученням технік педагогічного коучингу дозволить студентам економно витрачати відведений на самостійну роботу з графічними матеріалами і завданнями час, розумно організовувати опанування графічну грамоту, що сприятиме розвитку генетично закладених здатностей кожного студента.

Техніки педагогічного коучингу сприяють професійній підготовці майбутніх учителів технологій до роботи в реальному житті, їх умінню взаємодіяти і працювати в команді.

Таким чином, педагогічний коучинг у графічній підготовці вчителів технологій у ВНЗ проходить у кілька етапів:

1. Встановлення цілей заняття і правил взаємодії між учасниками навчального процесу, створення освітнього коуч-середовища.
2. Аналіз поточних ситуацій, проведення коучингових процедур.
3. Постановка конкретних завдань, визначення способів досягнення.
4. Складання поетапного плану дій, партнерська взаємодія.
5. Взаємний контроль і підтримка в процесі реалізації плану.
6. Підведення підсумків, отримання результатів діяльності.

Педагогічний коучинг – це технологія постійного вдосконалення професіоналізму педагогічного працівника, що сприяє ефективній партнерській взаємодії суб'єктів навчального процесу, спрямована на досягнення ними цілей, забезпечення самостійності та ефективності в прийнятті рішень особистісного та професійного характеру [4, с.5].

Методи, які використовуються у педагогічному коучингу є активними. Це дискусія і проектування; організація рефлексивної діяльності; створення сприятливої психологічної атмосфери; діагностування особистісних якостей, самостійна творча робота. Вони дозволяють ефективно організувати процес обговорення того чи іншого теоретичного аспекту в рамках теми заняття і створюють умови для розвитку індивідуальних знань, умінь і навичок студентів. А також вкрай необхідні у формуванні професійної компетентності, зокрема:

- самоорганізація; самоменеджмент; аналіз та оцінювання власної навчальної та практичної діяльності, збору та аналізу інформації; отримання нового знання;
- уміння і навички роботи в команді; організації діяльності команди, співпраця, конструктивна участь у роботі команди і прийняття командного рішення;
- уміння і навички спілкування, сприйняття інформації, постановка питань, аргументація; усна і письмова презентація результатів роботи.

Висновки. Таким чином, використання педагогічного коучингу є не лише необхідною гуманітарною складовою формування, а й важливою дією подальшого розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя технології. Це дозволяє йому розвивати уявлення про себе як суб'єкта професійної діяльності, формувати потребу у професійному самовдосконаленні упродовж життя. Приклади практичного застосування педагогічного коучингу в освітній діяльності вже є сьогодні, зокрема у ПТУ-50 м. Карлівка Полтавської області у рамках експериментальної діяльності на тему «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників у ПТНЗ» [3].

Отже, сучасні коучингові підходи сприяють якісній графічній підготовці майбутніх учителів технологій та формуванню їхньої професійної компетентності.

Література:

1. *Голіяд І. С.* Філософія педагогічного коучингу / І. С. Голіяд, Т. Ю. Чернова // Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал. – № 3 (134) березень 2016. – С. 106 – 112.
2. *Дауни М.* Эффективный коучинг: Уроки коуча коучей / М. Дауни // Пер. с англ. – М.: Издательство «Добрая книга», 2008. – 288 с.
3. *Ківшик А. І.* Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників професійно-технічного навчального закладу: коучинговий підхід: метод. рекомендації / А. І. Ківшик, Т. Ю. Чернова. – Хмельницький: ФОП Бідюк, 2015. – 254 с.
4. *Педагогічний коучинг: навч.-метод. посіб./* Т. Ю. Чернова, І. С. Голіяд, О. А. Тіщук // [за заг.редакцією Д.Е. Кільдерова] - Київ:2016.- 166 с.
5. *Чернова Т.Ю.* Концепт педагогічного коучингу: суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників освітнього процесу / Т. Ю. Чернова, І. С. Голіяд // Збірник наукових праць: Наукові записки НПУ імені М. П. Драгоманова. – Випуск 130. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016.

6. *Щетина Н. П.* Графічна підготовка як складова готовності майбутніх учителів технологій до професійної діяльності / Н. П. Щетина, О. М. Литвин // – Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: зб. наук. праць. Вип. 19 / Глухівський НПУ ім. О.Довженка ; редкол: О. І. Курок (відп. ред.) [та ін.]. – Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. – 186 с. – (Серія: Педагогічні науки; вип. 19) с. 25-28.